

/Cuba, Japan, Kenya, Sweden/

W p r o w a d z e n i e

Rys historyczny

- Okres, w którym nauka szkolna była dobrowolna - wtedy nad upośledzonymi organizowana była opieka prywatna - stowarzyszenia filantropijne, przede wszystkim dla upośledzonych w zakresie zmysłów /Szwecja - 1809, Japonia - 1878, Kenia - 1946/
- Okres, w którym nauka szkolna stała się obowiązkowa - wtedy powstały pierwsze instytucje opieki nad upośledzonymi - Szwecja - 1886, Japonia - 1890.

W Kenii dwie szkoły dla upośledzonych umysłowo powstały w 1948 r. W 1968 r. zostały one połączone i od tego czasu ani w Kenii, ani w całej Afryce Wschodniej nic nie działo się w tym zakresie /była to typowa "importowana nowość", bez strukturalnej podbudowy, która umożliwiłaby rozwój/.

W tym samym czasie, nieco później powstały pierwsze zakłady dla fizycznie upośledzonych /narządy ruchu/ - w Szwecji - 1864, Japonia - 1920, Kenia - 1956. Następnie - zakłady dla dzieci z zaburzonym kontaktem interpersonalnym - /Kuba - zaburzenia zachowania, Japonia - zaburzenia emocjonalne/, Czynnikiem twórczym był tu przymus szkolny. Dzieci tego typu sprawiały trudności /utrudniały normalną pracę/ i wymagały innego uregulowania swej sytuacji /spec.zakładów/.

- Okres, w którym podniósł się wiek ukończenia szkoły - wtedy jeszcze bardziej wzrosła uciążliwość pobytu w szkole dzieci z odchyleniami. Spowodowało to szukanie "środków leczniczych" /w odnie-

sieniu do spec. trudności - w wysławianiu się, w pisaniu, w matematyce/ i działania uzdrawiające szczególne sytuacje /wolno-uczących się, opóźnionych w rozwoju itd./

- Okres wychowawczej odnowy - będący reakcją na poprzedni. Obecnie - szukanie rozwiązań umożliwiających pozostanie upośledzonych dzieci w szkołach normalnych, bez zaniechania spec. technik nauczania stosowanych wobec mających trudności różnego rodzaju. Tendencja ta rozciąga się i na te dzieci, głębiej upośledzone, które dotąd niewątpliwie wychowywane były oddzielnie.

Sposób wykrywania upośledzonych /Arrangements for identifying the handicapped/

Kenia - "Problem ząbkuje", sprowadza się do tego, że trzeba przekonywać rodziców o korzyściach związanych z wychow. specjalnym

Kuba i Japonia

1/ Wykrywanie upośl. zwykle - przy wstępowaniu do szkoły /nauka szkolna jest obowiązkowa/. Wielka ostrożność. Interdyscyplinarne metody badań, wystandaryzowane. Zajmują się tym wyspecjalizowane instytucje.

2/ Duży nacisk na wykrywanie defektu możliwie najwcześniej.

3/ Starania, by tendencji wczesnego wykrywania upośledzeń towarzyszyła możliwość zapewnienia wszystkim "ujawnionym" miejsca w zakładach, szkołach specjalnych /nawet tych miejsc za mało w stosunku do potrzeb/.

Szwecja - Tam jest tyle miejsc ile potrzeba.

1/ Akcent na otoczenie opieką dzieci od wieku przedszkolnego /4 r.ż./ - wszystkich dzieci /Wydz. Wychowania Przedszkolnego/ - i kontrolę ich rozwoju.

2/ Wszechstronne badanie dziecka przy przyjmowaniu go do

szkoły podst., a potem - stała obserwacja dziecka przez szkołę i lekarza szkolnego.

3/ Możliwość wybrania najlepszego w każdym przypadku rozwiązania - wyboru odpowiedniego sposobu kształcenia, wg możliwości dziecka /problem - nie ten , czy szk.spec. czy norm., ale - indywidualne podejście i duża elastyczność w prowadzeniu dziecka/.

Zasady pedagogiki specjalnej /Arrangements for special education/

- Definicja

Wg Szwecji - elastyczny system ułatwień wychowawczych dla tych uczniów, którzy mają trudności różnego rodzaju i stopnia w nauce szkolnej, spowodowane czynnikami zewnętrznymi lub wewnętrznymi, zaburzeniami fizycznymi lub psychicznymi.

Zasługuje tu na uwagę kilka momentów: 1. odrzućcie pojęcia "upośledzeni" - w celu umożliwienia korzystania z wych. spec. różnym kategoriom dzieci z trudnościami.

2/ Wysunięcie pojęcia "uczniowie" - dla podkreślenia pedagogicznego aspektu pedagogiki specjalnej /od 1.VII.1968 w Szwecji objęto nauczaniem najgłębiej upośl.umysłowo, przedtem byli oni tylko przedmiotem opieki/.

3. Podkreślenie wychowawczych ułatwień /pomocy pedagogicznej/, by nie zaznaczać swoistości pedagogiki spec. ale dążność do normy.

4. Podkreślenie elastyczności.

- Chociaż definicja ta nie została wiernie przyjęta w innych krajach, ale podkreśla trafnie to, co jest aktualne i dla Japonii - ważność aspektu pedagogicznego, ważność "normalizacji" i ważność "elastyczności".

- Podjęmowane środki /provisions/
=====

W różnych krajach - w różnej formie.

- Indywidualna integracja w klasach normalnych - realizowana głównie w Szwecji. Korzystają z niej wszystkie kategorie upośledzonych z wyj. upośledzonych umysłowo i opóźnionych w rozwoju. Różne formy: dodatkowe lekcje dawane przez zwy- czajnych nauczycieli, terapia, pomoc w nauczaniu - dawana w normalnych klasach lub "klinikach" szkolnych - przez peda- gogów specjalnych.

Japonia - dążenia w tym samym kierunku, realizują narazie "pół- środki" - między klasą spec. a indywidualną integracją. Ucznio- wie z klas specjalnych mają zapewnioną okresową integrację z całością szkoły.

- Grupowa integracja /klasy specjalne/

w Szwecji - 1. elastycznie stosowany środek - np. dla mają- cych trudności w czytaniu, opóźnionych w dojrzałości szkolnej, emocjonalnie zaburzonych /klasy obserwacyjne/ - te klasy łą- czone bywają z "ośrodkami obserwacji dziennej" /tam dzieci pod spec.opieką spędzają popołudnia/

2. jako środek dla wolno uczących się /Il. Int. 85-70 - choć to nie jedyne kryterium/

3. jako środek stosowany - krócej lub dłużej - w stosunku do innych upośledzonych /fizycznie, ruchowo, zmys- łowo/, którzy nie muszą być umieszczani w szkole specjalnej.

w Japonii - wszystkie dzieci z zaburzeniami mowy, zaburzone emocjonalnie a przede wszystkim upośledzone umysłowo - kie- rowane są do klas specjalnych. Wyjątkowo kieruje się tam głu- chych i niewidomych.